

Aktiiviset Seniorit ry:n jäseniltä 12.2.2013:

SITOUTUMINEN JA VASTUU ASUINYHTEISÖSSÄ

Arkkitehti Anna Helamaa selvitti Senioreiden jäsenillä yhteisöasumisen käsitettä: siinä kaikki asukkaat sitoutuvat, kun taas yhteisöllisessä asumisessa kaikki eivät sitoudu. Yhteisöasuminen on tavoitteellista ja sopimuksellista, ei siis sattumanvaraista, ja pyrkii tietoisesti rakennettuihin toimintatapoihin ja tiloihin. Se perustuu sopimukseen ja vapaaehtoiseen sitoutumiseen.

Yhdessä arkkitehti Riikka Pylväsen kanssa Anna Helamaa on tutkinut erilaisia yhteisöasumisen muotoja ja toteuttamista mm. Tanskassa, Hollannissa, Saksassa ja Itävallassa. Tutkimuksessa eritellään motiivit, joiden pohjalta asukkaat ovat hakeutuneet sitoumuksiin:

1. Halu sosiaalisiin kontakteihin ja jaettuun arkeen. Kyse ei yleensä ole ideologiasta, vaan halusta tehdä arki helpommaksi.
2. Samankaltainen elämäntilanne tai ikä.
3. Jaetut tavoitteet tai elämänkatsomus (nykyisin usein ekologiset tavoitteet).
4. Omatoimisuus, osallistuminen, aktiivinen toiminta, eli voi muokata itse asuinympäristöään ja ottaa vastuuta.

Asukkaista itsestään riippuu, minkälaiseksi yhteisöllisyys muodostuu. Yhdessä tekeminen synnyttää yhteisöllisyyttä ja organisoitu säännöllinen toiminta on sitouttavaa. Spontaani satunnainen toiminta ei juuri sitouta, mutta voi olla hyvinkin merkittävää.

Mielenkiintoista oli myös kuulla toiminnan tasavertaisuuteen liittyvästä aktiivisuuden vaihtelusta: aina on joku, joka ei jaksaa, ja toinen tekee enemmän kuin muut. Tämä pitää oppia hyväksymään. Vastuuta jaettaessa on muistettava, että kaikki osaavat. On varottava vastuun kasautumista; pitää luottaa naapuriin ja antaa hänelle mahdollisuus ja työrauha. Kaikkien ei tarvitse osallistua kaikkeen. On tärkeää, että myös ikävät työt tehdään yhdessä ja vuoroa vaihdellen.

Tutkijat olivat tulleet siihen tulokseen, että säännöistä kannattaa sopia etukäteen, silloin ongelmat eivät henkilöidy. Sanktiot eivät ole kuitenkaan hyvä ratkaisu siihen, että joku ei sääntöjä noudata.

Sitoutuminen naapureihin ja yhteisöön merkitsee *sitoutumista erilaisuuteen ja edellyttää vastuuta erilaisuuden hyväksymisestä. Kysymyksen on asumisesta erillään yhdessä. Yhteisöasuminen ei ole sitoutumista samanmielisyyteen kaikessa, vaan yksilöllisyyden ja yksityisyyden kunnioittamista. Se on sitoutumista vuorovaikutukseen, ja siihen liittyy vastuu eri näkemysten kuuntelemisesta samoin kuin myös omien näkemystensä esiin tuomisesta, vastuu kokouskulttuurin ja demokratian kehittämistä. On muistettava, että eri asiat ovat tärkeitä eri ihmiselle, ja myös että kaikesta ei tarvitse olla mielipidettä! Emme voi kantaa kaikkia naapureittemme murheita, vaan tärkeintä on kommunikointi ja tuen antaminen ja saaminen. Omilla teoilla on merkitystä!*

Lopuksi keskustelimme ideaalista asuinyhteisön koosta. Tutkijat toteavat että parhaiten toimivat yhteisöt, joissa asukkaita on muutamasta kymmenestä sataan. Esimerkiksi Tanskassa asukkaat kuuluvat kaikki yleensä johonkin työryhmään, ja ryhmistä yksi on yhteydessä taloyhtiön hallitukseen ja organisaation muihin elimiin. Työryhmät ovat tarpeellisia ja ne on paras organisoida jo etukäteen. Työryhmien vuorokierrosta on olemassa kahdenlaista koulukuntaa. Anna kertoi myös, että kaikki heidän kohtaamansa asuinyhteisöjen asukkaat olivat iloisia ja tyytyväisiä. Heitä näyttävät askarruttavan samanlaiset asiat kuin loppukiriläisiä ja kotisatamalaisia.

Anna Helamaa opettaa asuntosuunnittelua Tampereen Teknillisessä yliopistossa,. Annalla on omakohtaistakin kokemusta kolmen vuoden ajalta Annikin 23 asunnon asuinyhteisöstä Tampereen Tammelasta. Niinpä hänen esityksensä olikin mukaansatempaava, selkeä, sujuva ja innostava.

Anna Helamaan ja Riikka Pylväsen tutkimus ”Askeleita kohti yhteisöasumista”, 2012, on lainattavissa sekä Loppukirin että Kotisataman toimistosta.

Lisäksi: Lähteenoksa, Meri: ”Viisas arki: opas yhteisöllisyyteen”, 2008 (lainattavissa kaupunginkirjastosta).

PS. Meidät toivotettiin myös tervetulleiksi Tampereelle asuinyhteisö Annikin pihamaalla 8.6. pidettävään runomatineaan!

kaarina.rantavaara@gmail.com

16.2.2013